

עפ"א 50152/10/20 - הוועדה המקומית לתכנון ולבניה שפלת הגליל נגד עלי אחמד עקל יאסין

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

18 במרץ 2021

עפ"א 50152-10-20 ועדה מרחבית שפלת הגליל נ' יאסין

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת עפרה ורבנר

המערערת: הוועדה המקומית לתכנון ולבניה שפלת הגליל

ע"י ב"כ עו"ד רן עמיאל

- נגד -

המשיב: עלי אחמד עקל יאסין

פסק דין

1. לפני ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום בעכו (כב' השופטת שושנה פיינסוד-כהן) ב-תו"ב 27128-12-17 מ-9/9/20, אשר על-פיו נגזר על המשיב עונש של מאסר לתקופה של חודש, שירוצה בעבודות שירות.

כן נגזר על המשיב מאסר על-תנאי לתקופה של כחודשיים למשך 3 שנים מהיום, והתנאי הינו כי הנאשם לא יעבור בתקופה זו עבירת אי-קיום צו בית-משפט.

כמו-כן, הוטל על המשיב קנס בסך 10,000 ₪ או 40 ימי מאסר תמורתו, והמשיב חויב להצהיר על התחייבות כספית בסך 15,000 ₪ להימנע מלעבור על העבירה בגינה הוא הורשע בתוך שנתיים ממועד מתן גזר-הדין.

2. כנגד המשיב הוגש כתב-אישום ב-תו"ב 27128-12-17, בו נטען כי המשיב הפר צו שיפוטי.

ב-10/2/03 נגזר דינו של המשיב ב-ת"פ 4940/01, במסגרתו הורשע בביצוע עבירה לפי סעיף 204(א) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן: "**חוק התכנון והבניה**") (כנוסחו לפני תיקון 116 לחוק), בהתייחס לבניה שבוצעה בגוש 18566 חלקה 145, בניית 350 מ"ר למגורים ללא היתר ובניגוד להוראות התכנית החלה על המקרקעין.

במסגרת גזר-הדין ניתן צו להריסת המבנה, אשר אותו היה אמור המשיב לבצע עד 10/2/04, אלא אם כן ישיג היתר עד אותו מועד, אולם היתר לא הושג.

המשיב לא הרס את המבנה, וכפי שצוין בכתב-האישום, אף לא הגיש בקשה להיתר, והמבנה אוכלס ומצוי בשימוש.

בנסיבות אלה, נטען על-ידי המערערת כי המשיב ביצע עבירה של אי-קיום צו בית-משפט, שהינה עבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה, כנוסחו לפני תיקון 116, וכן עבירה של אי-קיום צו בית-משפט, שהינה עבירה לפי סעיף 246 לחוק התכנון והבניה, כנוסחו לאחר תיקון 116, שכן אי-קיום הצו נעשה הן לפני 25/10/17 והן לאחר מועד זה, דהיינו הן לפני כניסתו לתוקף של תיקון 116 לחוק התכנון והבניה, והן לאחר מכן.

כמו-כן, הואשם המשיב בשימוש במקרקעין הטעונים היתר, ללא היתר ובניגוד לתכנית, שהינה עבירה לפי סעיפים 204(א) ו-240(ב) לחוק התכנון והבניה, כנוסחו לפני תיקון 116, וכן הואשם בשימוש אסור במקרקעין, דהיינו-שימוש בלא היתר, ובניגוד לתכנית, שהינה עבירה לפי סעיף 243(ה) לחוק התכנון והבניה כנוסחו לאחר תיקון 116, וזאת בהתייחס לתקופה החל מ-25/10/17.

3. בבית-משפט קמא, במעמד הדיון מ-27/2/19, בו נכח המשיב והיה מיוצג באמצעות סניגור, הודה המשיב בעובדות כתב-האישום (עיין ב-עמ' 8 לפרוטוקול בבית-משפט קמא).

לאור הודאה זו, הורשע המשיב בעובדות כתב-האישום, דהיינו הורשע הן באי-קיום צו שיפוטי שניתן ב-03' ולא קיים עד למועד הכרעת-הדין ב-19', והן בשימוש במקרקעין ללא היתר, ובניגוד לתכנית.

4. במהלך הדיונים בבית-משפט קמא, הצביעה ב"כ המערערת על מספרן הרב של הדחיות בשל בקשות המשיב, וכן צוין כי המדובר בפעם שניה שבה מואשם המשיב באי-קיום צו שיפוטי, וזאת בהתייחס לצו שניתן ב-03', ואשר הורה על הריסת הבניה בשטח של 350 מ"ר.

כן נטען על-ידי המערערת כי אין ממש בטענות המשיב על-כך שניתן יהיה להכשיר את הבניה בקרוב, ולהוציא היתר בניה, שכן בהתייחס לתכנית אליה הפנה ב"כ המשיב, המדובר בתכנית שהוגשו לה התנגדויות רבות, שחלקן התקבלו, בנסיבות אלה התכנית צריכה לחזור לביצוע שינויים, כך שהדרך לאישור התכנית ולפרסומה הינה ארוכה, ואף לאחר אישור התכנית, ככל שתאושר, נדרש הליך של איחוד וחלוקה וטבלאות איזון, אשר רק לאחר מכן ניתן יהיה לבקש היתר.

בנסיבות אלה, נטען על-ידי המערערת, כי אין המדובר באפשרות לקבל היתר בזמן הקרוב.

המערערת הפנתה ל-ת"פ 4940/01, שבו הורשע המשיב בבניה על קרקע חקלאית, ושלא בהתאם לתכנית, וכן באי-קיום צו הפסקה מנהלי, והוא חויב בקנס, בכפל אגרת בניה, וניתן צו הריסה שאמור היה להיכנס לתוקפו ב-10/2/04, אלא אם כן יתקבל היתר, וכן הפנתה ל-עמ"ק 20895/04, אשר

במסגרתו הוגש כתב-אישום נוסף כנגד המשיב בגין אי-קיום צו בית-משפט, ואשר אף בו הורשע המשיב על-פי הודאתו (והמשיב היה מיוצג על-ידי עו"ד).

במסגרת עמ"ק 20895/04 טען ב"כ המשיב למצב כלכלי קשה, וכן טען כי ניתנה הבטחה של גורמים מסוימים בעיריית טמרה שיינתן היתר בניה, וכן טען כי לאור גילו הצעיר של המשיב, וחוסר הדרכה מטעם אדם שמבין בעניינים, ביצע המשיב את העבירה.

עוד נטען כי המשיב משלם מידי חודש את הקנס שהוטל עליו במסגרת הרשעתו הראשונה.

בגזר-הדין ב-עמ"ק 20895/04 הוטל על המשיב קנס נוסף בסך 21,000 ₪ בגין אי-קיום צו שיפוטי, וכן חתימה על התחייבות בסך 26,000 ₪ ל-3 שנים.

המערערת טענה כי לאורך כל השנים לא פעל המשיב להכשרת הבניה, וגם לא הרס אותה, דהיינו המדובר בהפרת צו שיפוטי שנמשכת מאז '03, ובמשך כ-16 שנה.

המערערת ביקשה מאסר בפועל ל-4 חודשים, מאסר על-תנאי ל-4 חודשים, קנס במתחם שבין 120,000 ₪ ל-160,000 ₪, תוך הפניה ל-עפ"א 5170-07-18, וכן חתימה על התחייבות בסכום של 100,000 ₪.

5. המשיב טען כי היה בן כ-19 שנה במועד מתן גזר-הדין הראשון בעניינו, כי ההליך של אישור התכנית המפורטת מתארך, אולם לגרסת המשיב יש סיכוי להכשרת הבניה.

עוד נטען, כי מצד אחד העירייה מספקת שירותים למבנה בו מתגורר המשיב, ולאותו איזור בו הוא מתגורר ואף גובה ארנונה, ומצד שני מוגשים כתבי אישום בשל הבניה שלא כדין.

המשיב טען כי העירייה שותפה לביצוע עבירה, שכן הובטח למשיב כי בקרוב יינתן היתר, אולם זה לא ניתן.

לטענת המשיב, במבנה הרלוונטי מתגוררים הוא, שני אחיו הנשואים, ואמו, כך שהמדובר ב-4 משפחות שאין להן קורת גג אחרת, ועל-כן לא ביצעו את צו ההריסה.

המשיב טען בבית-משפט קמא כי מתחם הענישה הינו מאסר על-תנאי וקנס עד 20,000 ₪, ויש לקחת בחשבון את נסיבותיו האישיות.

6. בית-משפט קמא הורה על קבלת חוות-דעת הממונה על עבודות שירות, וגזר-הדין ניתן לאחר קבלת חוות-דעתו.

בית-משפט קמא ציין כי המדובר במבנה בשטח כולל של 350 מ"ר, שנבנה בזמנו על קרקע שייעודה חקלאית, אולם כיום היא מצויה בהליכי תכנון.

עוד ציין בית-משפט קמא כי המדובר בהפרת צו שיפוטי במשך למעלה מ-16 שנים, ויש לשקול עניין זה לחומרא.

בית-משפט קמא לקח בחשבון כי המשיב היה בן כ-20 שנה במועד מתן צו ההריסה.

בית-משפט קמא קבע כי מתחם הענישה הינו בין מאסר על-תנאי ועד ל-6 חודשי מאסר בפועל, וכן קנס בין 20,000 ₪ ל-100,000 ₪.

בית-משפט קמא סבר כי יש לקחת בחשבון שלא רק המשיב עושה שימוש במבנה, אלא גם אחיו ומשפחותיהם, וכן סבר כי יש לקחת בחשבון את גילו הצעיר של המשיב בעת שהורשע, כאשר מכך הסיק בית-משפט קמא כי המשיב לא בנה את הבניין בכוחות עצמו, וכן קבע כי למרות שהמשיב הורשע בשימוש לאורך כל השנים, הוא אינו המשתמש היחיד.

בית-משפט קמא לקח בחשבון כשיקול לקולא את העובדה שמתנהל הליך של שינוי ייעוד של הקרקע.

למרות הרטוריקה של החומרה בהיקף הבניה ובמשך הזמן שחלף מאז ניתן צו ההריסה השיפוטי, אשר לא קוים, גזר בית-משפט קמא על המשיב קנס הנמוך מהרף התחתון של מתחם הענישה שקבע, וכפי שפורט לעיל נגזר על המשיב מאסר לתקופה של חודש שיבוצע בעבודות שירות, מאסר על-תנאי לחודשיים, וקנס בסך 10,000 ₪.

טיעוני הצדדים בערעור

7. המערערת, בהודעת הערעור, ציינה כי המשיב אינו מקיים, לא צווים מנהליים ולא צווים שיפוטניים, ולא הרס את המבנה, ואף לא השיג היתר בניה כדין, וזאת במשך למעלה מ-16 שנים.

לטענת המערערת, נסיבות המקרה אינן תומכות בהקלה בענישה.

המערערת טוענת כי גילו הצעיר של המשיב בעת מתן הצו השיפוטי אינו רלוונטי, שכן חלפו מאז 16 שנים, וזהו ההליך השני שעניינו אי-קיום צו שיפוטי, ולאחר כל השנים שחלפו, ובהינתן שהיום המשיב הינו בן כ-37 שנים, הוא עדיין לא קיים את הצו השיפוטי.

עוד נטען על-ידי המערערת, כי הטענה שמדובר במשפחה מורחבת שנהנית מהבניה שלא כדין, ולא רק במשיב עצמו, אינה מהווה נסיבה לקולא.

המערערת אף טוענת כי בית-המשפט שקל בעת שקבע את מתחם הענישה שיקולים אישיים, אולם בהתאם לחוק ולהלכה, אין לקחת שיקולים אישיים אלה בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה, אלא לכל היותר בעת השתת גזר-הדין בתוך מתחם הענישה.

לטענת המערערת, גזר-הדין אינו תואם את חומרת העבירות, שעניין אי-קיום צו שיפוטי ושימוש שלא כדין בשטח נרחב לאורך שנים, מעבר לתקופה שבגינה הורשע המשיב באי-קיום הצו בפעם הראשונה.

המערערת ציינה כי בית-המשפט קמא חרג מהמתחם שהוא עצמו קבע, והטיל קנס החורג מהמתחם בלא נימוק, ותוך התעלמות מהשיקול הכלכלי ומההלכה הקובעת כי יש להטיל קנס שיהא בו כדי לשלול את הרווח וההנאה שנוצרו לנאשם מהעבירות שביצע, ושעניין מגורים במשך שנים רבות במבנה שניתן צו להריסתו.

הקנס שהוטל על המשיב אינו מתקרב לטובת ההנאה שהפיק המשיב מהשימוש בבניה האסורה ומהפרת הצו השיפוטי, ויש בו כדי להמריץ שלא לקיים הוראות חוק וצווי בית-משפט.

גם לגבי המאסר נטען על-ידי המערערת כי היה צריך לגזור עונש מאסר משמעותי יותר מאשר החודש שהוטל על המשיב, גם אם המאסר מבוצע בעבודות שירות.

בהתייחס להתחייבות הכספית, אף לגביה נטען כי היא בלתי סבירה, ואינה עומדת בפסיקה הנהוגה בכל הקשור להתחייבות בה מחויבים נאשמים בשים לב להיקף הבניה ולמשך ביצוע העבירה של שימוש חורג ואי קיום הצו השיפוטי.

לטענת המערערת, היה מקום לחייב את המשיב בקנס במתחם שנע בין ₪ 120,000 ל-₪ 160,000, בשים לב לחומרת העבירות.

המערערת הפנתה לפסקי דין שונים בעניין, באשר לשיעורי הקנס הגבוהים משמעותית שהוטלו בנסיבות דומות, וביקשה כי בית-משפט של ערעור יתערב בגזר-הדין ויחמיר משמעותית בעונשו של המשיב.

8. המערערת לא ביקשה עיכוב ביצוע של גזר-הדין, ובהתאם לאמור בגזר-הדין היה המשיב אמור להתייצב לריצוי עבודות השירות ב-17/11/20 אצל המפקח אצל עבודות השירות בטבריה.

המשיב, במעמד הדיון בערעור ב-21/2/21, ציין כי כבר ביצע את חודש עבודות השירות, וכי אין מקום כעת לחייבו במאסר נוסף.

עוד נטען על-ידי המשיב כי הוא לא עשה את העבירה, וכי היה צעיר בעת בניית המבנה, ולטענתו (שיש לציין כי אינה נתמכת בתימוכין כל שהם), אמו הגיעה לבית-המשפט וטענה כי היא זו שביצעה את הבניה.

יחד עם זאת, אישר המשיב כי הודה בפני בית-משפט קמא בביצוע העבירה.

9. המערערת טענה כי העובדה שהמשיב כבר ריצה את חודש עבודות השירות, אין בה כדי למנוע מבית-המשפט להטיל עליו תקופה נוספת של מאסר שיבוצע אף הוא בעבודות שירות.

דיון והכרעה

10. תחילה, אשוב ואפנה למושכלות ראשונים באשר להתערבות ערכאת הערעור במידת העונש שנקבעה:

**"כלל הוא שלא בנקל תתערב ערכאת הערעור במידת העונש שקבעה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם העונש שנגזר חורג במידה ניכרת מרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים או כאשר דבק פגם מהותי בגזר-הדין.
(ראו למשל: ע"פ 2715/15 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20/9/15), בפסקה 6;
ע"פ 5889/16 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8/1/17), בפסקה 9)..."**

עוד נפסק על-ידי בית-המשפט העליון:

"הלכה פסוקה היא שערכאת הערעור אינה גוזרת מחדש את דינו של מערער, ואינה נוטה להתערב בעונש שנגזר על-ידי הערכאה הדיונית, זולת בנסיבות חריגות שבהן נפלה טעות מהותית בגזר-הדין, או במקרה שבו העונש חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת.... בנדון דידן, אכן נפלה שגגה מלפני הערכאה הדיונית בכך שלא הגדירה באופן ברור את מתחם הענישה ההולם למעשים. יחד עם זאת, בית-משפט זה פסק פעמים רבות כי זוהי אינה טעות המצדיקה כשלעצמה את התערבות ערכאת הערעור; "ערכאת הערעור בוחנת, בראש ובראשונה, את התוצאה העונשית הסופית, וגם אם נפלה שגגה באופן

הפעלת מנגנון הבניית שיקול הדעת שעוגן בהוראות תיקון 113, אין בכך כדי להצדיק קבלת ערעור כאשר התוצאה העונשית אינה מצדיקה התערבות
(ע"פ 8109/15 אהרון אביטן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (9/6/16)).

11. לאור האמור לעיל, יש מקום להתערבות ערכאת הערעור בגזר-הדין שנפסק על-ידי בית-משפט קמא, רק ככל שהענישה שהוטלה במסגרתו על המשיב חורגת באופן קיצוני מהמתחם הראוי, ואלה הם פני הדברים בענייננו.

לא אחת נפסק על-ידי בית-המשפט העליון, כי תופעת הבניה הבלתי-חוקית בישראל הפכה להיות "מכת מדינה" המחייבת נקיטת יד קשה:

"כפי שנקבע לא אחת, עבירות התכנון והבניה הפושות בארצנו, הגיעו לכדי רמה של "מכת מדינה", דבר המחייב נקיטת יד קשה נגד העבריינים. יפים, לעניין זה, דברי השופט ס' ג'ובראן ב-רע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל (17/5/06):
'על העונש שנגזר על מי שמורשע בעבירות נגד חוקי התכנון והבניה לשקף את חומרת המעשים והפגיעה בשלטון החוק ולשמש גורם הרתעה נגדו ונגד עבריינים פוטנציאליים, במטרה להפוך את ביצוע העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית. כבר נפסק בעבר, כי בתי המשפט מצווים לתת יד למאבק בעבירות החמורות בתחום התכנון והבניה, שהפכו לחזון נפרץ בימינו.'
(רע"פ 189/14 מודלג' נ' מדינת ישראל (3/3/14)).

ע"ין גם בפסק-דין של כב' השופט אליקים ב-עפ"א 50170-07-18 וועדה מקומית לתכנון ובניה שפלת הגליל נ' אחמד חיג'אזי (27/11/18) (להלן: "עניין חיג'אזי").

כמו כן, יש לקחת בחשבון כי פסיקת קנס בסכום נמוך מחטיאה את המטרה, שהינה מניעת הנאה כלכלית הנובעת מביצוע עבירה, לרבות חסכון בתשלום שכירות, וחסכון בזמן, בהשוואה לאותם אזרחים בעלי קרקע, או בעלי דירות, שהינם שומרי חוק, וממתינים לאישור תכנית מפורטת, ולאפשרות להוצאת היתר בניה מכוחה, בטרם ביצוע עבודות בניה או שיפוצים, הדורשים היתר.

בעניינו של המשיב, המדובר בשימוש ארוך שנים בבניה שבוצעה בלא היתר, דהיינו בשימוש ארוך שנים ללא היתר ובניגוד לתכנית, ותוך הפרת צו שיפוטי שהורה על הריסת המבנה.

בנסיבות אלה, קנס בשיעור 10,000 ₪ מחטיא את המטרה, שהינה מניעת הנאה כלכלית מביצוע העבירה, ולכן מתווסף העדר ההרתעה בקנס בשיעור נמוך בהתייחס לעבירה של אי-קיום צו שיפוטי לאורך שנים.

שיעור הקנס שהוטל, אין בו כדי להרתיע מביצוע עבירה של שימוש ללא היתר ובניגוד לתכנית, ואין בו

כדי להרתיע מביצוע עבירה של אי-קיום צו שיפוטי.

12. אין לקבל את טענות המשיב על-כך שלא הוא זה שביצע את הבניה, ושלא היה מקום מלכתחילה להרשיעו וליתן את צו ההריסה כלפיו ב-ת"פ 4940/01.

מהשתלשלות העניינים שפורטה לעיל, כמו גם מעיון בפרוטוקולים של בית-משפט השלום בעכו ב-ת"פ 4940/01 וב-עמ"ק 20895/04, עולה בבירור כי המשיב הודה בעובדות כתב-האישום, ולא נטען על-ידו דבר על-כך שמאן דהוא אחר ביצע את הבניה, ואין תימוכין לטענתו כי אמו התייצבה בבית-המשפט וטענה שהיא זו שביצעה את הבניה.

יתר על-כן יש להדגיש כי במעמד הדיון בכתב-האישום ב-עמ"ק 20895/04, היה המשיב מיוצג על-ידי עו"ד, והוא הודה בעובדות כתב-האישום, ולא נרשמה הערה כל שהיא מטעמו כי הוא כופר בכתב-האישום.

גם במסגרת תו"ב 27128-12-17, היה המשיב מיוצג, והודה בעובדות כתב-האישום, ובא-כוחו טען לגילו בעת ביצוע הבניה, כנסיבה מקלה, ותו לא.

דהיינו, בכל ההליכים שהתקיימו בעניינו של המשיב, לרבות כאשר היה מיוצג, הוא לא העלה טענה כי לא הוא ביצע את הבניה בלא היתר, והמשיב בחר להודות במעשים שיוחסו לו בכתבי האישום, במלואם, והטענות הועלו לראשונה במעמד הדיון בערעור שלפני, בנסיבות אלה אין לקבל את טענת המשיב, הסותרת את התנהלותו בהליכים קודמים.

בהקשר לכך עיין והשווה לאמור בהחלטת כב' השופט שוהם ב-רע"פ 5587/17 **סובחי עיסא נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא העמקים** (30/11/17) בפסקה 9 להחלטה.

בענין סובחי עיסא, נקבע מתחם ענישה על אי-קיום צו הריסה שיפוטי ושימוש אסור בנכס, בהתייחס למבנה בשטח של 230 מ"ר ככזה שנע בין 40,000 ₪ ל-120,000 ₪, ובהינתן גילו ומצבו הכלכלי הקשה של מר עיסא, ונסיונות שעשה לקבלת היתר, הוא חויב על-ידי בית-משפט שלום בקנס בשיעור של 40,000 ₪, תוך שבית-המשפט המחוזי בערעורו ציין כי המדובר בפסיקה מקלה, וכי אין לקבל את ערעורו.

אין אף מקום לקבלת טענות המשיב, בכל הקשור להימשכות הליכי אישור התכנית שמכוחה אולי ניתן יהיה להוציא היתר בניה למבנה שנבנה ושבגינו הוצא צו הריסה.

ב-רע"פ 2885/08 הוועדה המקומית לתכנון ובניה תל-אביב יפו נ' מוסא דכה (22/11/09), נפסק מפי כב' השופט רובינשטיין (כתוארו אז) כי גם אם הליכי תכנון ובניה מתמשכים, אין מקום לתקן פגם בעבודתן של וועדות התכנון בקלקול, שהוא לא פחות מכך ואף גרוע ממנו, שהינו בניה בלא היתר בבחינת 'איש הישר בעיניו יעשה'.

ובלשונו של כב' השופט רובינשטיין:

"...גם בהנחה שמדובר באוכלוסיה קשת-יום, אין פירוש הדבר שבניה בלתי חוקית תוכשר, ועמה תיפתח הדרך לכך בכל אתר בעייתי, אצל שכנו של המשיב, אצל כל מי שישמע על פסק-הדין וירצה להסתייע בו, לכך אין בית-משפט בישראל יכול להסכים... אם נקלף את פסק-הדין לפשוטו האופרטיבי, להבדיל מן הרטוריקה, המשמעות היא - ולו מבלי משים מתן יד להפקרות; עוול ההשתתפות של הרשויות יוליד עוול לא פחות ממנו של השתוללות... כללם של דברים: בניה בלתי חוקית, גם במקום שיש בו קשיים לעניין היתר בניה, היא רתימת העגלה לפני הסוסים. אין לבעל נכס זכות מוקנית להיתר בניה בהעדר תב"ע המאפשרת זאת"

ובהמשך:

"...אך קרוב ללבנו לא פחות כיבוד החוק, כעיקרון שבלעדיו לא יכובדו גם זכויות. חובתנו היא למנוע מצב של 'איש הישר בעיניו יעשה', והשלכות הרוחב הבלתי נמנעות..."

13. המשיב הורשע הן באי-קיום צו שיפוטי, והן בעבירת שימוש במקרקעין הטעונים היתר בלא היתר, ובניגוד לתכנית, כאשר המדובר בעבירות מתמשכות, ובנסיבות אלה ולאור פסק-הדין בעניין מלכיאל, ניתן היה לקחת בחשבון בפסיקת סכום הקנס את עניין התמשכות העבירה.

ב-רע"פ 6059/13 מחמוד כאלותי נ' מדינת-ישראל (4/11/13), היתה התייחסות למקרה שבו לא ביצע המבקש צו שיפוטי שהורה לו להרוס מבנה בשטח של כ-1,000 מ"ר בשכונת שועפט, והוטל עליו קנס בשיעור של 459,200 ₪, אשר לקח בחשבון גם קנס יומי, שכן עבירה של אי-קיום צו שיפוטי הינה עבירה מתמשכת.

ערעור לבית-המשפט המחוזי נדחה, ובקשת רשות ערעור לבית-המשפט העליון נדחתה אף היא, תוך שכב' השופט מלצר (כתוארו אז) פסק כי בית-המשפט לעניינים מקומיים התחשב בכל השיקולים הרלוונטיים, לרבות הרווח הכלכלי המופק מהמבנה והיקף ההפרה, וכן התייחס לפסק-הדין בעניין מלכיאל לעניין חיוב בקנס יומי באשר לעבירות מתמשכות, והפנה להתחייבות עליה חתם המבקש שם.

ככלל, נפסק כי גישה סלחנית לעבירות של אי-קיום צו שיפוטי מעבירה מסר שלילי, לפיו זלזול חוזר ונשנה בצווים השיפוטניים יזכה לענישה מקלה.

14. ב-עפ"א 56197-12-17 סובחי דאוד ג'ואל עאסלה נ' וועדה מקומית לתכנון לב הגליל (15/2/18) הוטל קנס בשיעור 50,000 ₪ בגין עבירה של אי-קיום צו בית-משפט לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה, כנוסחו לפני תיקון 116, וכן בגין עבירה של שימוש ללא היתר, בהתייחס לתוספת בניה בשטח של 93 מ"ר במקרקעין שייעודם למגורים, וזאת תוך התחשבות במצב כלכלי קשה של המערער שם, וערעור על פסק-הדין נדחה.

בעניין עאסלה נפסק כי עבירה של אי-קיום צו בית-משפט חותרת תחת אושיות השלטון, ומהווה פגיעה בשלטון החוק, תוך שהודגש כי המערער לא פעל במשך שנים רבות להסדרת הבניה.

בעניינו של המשיב שלפניי, המדובר בשימוש נרחב משמעותית מעניין עאסלה, ואין נסיבה מקלה מבחינה כלכלית ובריאותית בהשוואה לעניין עאסלה.

גם בעניין חיג'אזי, שבו דובר על עבירות של אי-קיום צו שיפוטי ביחס לבניה ללא היתר בשטח של 330 מ"ר, ושימוש במקרקעין ללא היתר בשטח זה, נפסק על-ידי כב' השופט אליקים כי יש להחמיר בעונש, וכי ככלל, במקרים של הפרת צו הענישה הראויה הינה מאסר בפועל, ובכל מקרה קנס בשיעור של 20,000 ₪, המחולק לתשלומים, אינו ענישה ראויה לעברייני בניה, שבמשך שנים אינו מבצע את צו ההריסה, ועושה שימוש במקרקעין, כאשר השימוש הינו עבירה המתחדשת מידי יום.

עוד ציין כב' השופט אליקים, כי אין זה סביר שעברייני בניה, שמוטל עליו קנס בתיק הראשון בשיעור מסוים, ממשיך בביצוע העבירה לאורך שנים, מתעלם מהצו השיפוטי, ומוטל עליו קנס מופחת במסגרת גזר-הדין לאחר הרשעתו פעם נוספת.

גם בעניינו של המשיב בהפרת הצו השיפוטי הראשונה, נגזר עליו קנס של 21,000 ₪ ב-06' ב-עמ"ק 20895/04, ולאחר שהמשיב ממשיך בהפרת הצו וממשיך לעשות שימוש בבניה שבוצעה בלא היתר, מטיל עליו בית-משפט בגזר-הדין שניתן ב-9/9/20 קנס בשיעור 10,000 ₪, שהינו נמוך משיעור הקנס שהוטל עליו ב-06'. המדובר בשיעור קנס שאינו סביר, והחורג משמעותית ממתחם הענישה הראוי.

בעניין חיג'אזי פסק כב' השופט אליקים קנס בשיעור 100,000 ₪ או 8 חודשי מאסר תמורתו, ואף ציין כי שיעור הקנס צריך להיות קרוב לקצה העליון של מתחם הענישה.

ניתנה אפשרות בעניין חיג'אזי לשלם את הקנס ב-20 תשלומים.

15. ב-עפ"א 33472-06-18 מנסור ח'טיב נ' הוועדה לתכנון לב הגליל (29/10/18) נדונה הפרת צו שיפוטי, שהתייחסה למבנה מאסכורית בשטח של 60 מ"ר, שנעשה בו שימוש כמפעל לייצור חלב, כאשר

המדובר בשימוש חורג המנוגד לתכנית החלה על המקרקעין.

בית-משפט השלום הטיל על ח'טיב 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, קנס בסך 75,000 ₪, או 200 ימי מאסר תמורתו, וכן מאסר על-תנאי וחתימה על התחייבות כספית.

כב' השופט ג'השאן, שדן בערעורו של ח'טיב, ציין כי בהתחשב במדיניות הענישה הנהוגה, ובכך שהמדובר בהיקף בניה של 60 מ"ר ובמשך תקופת אי-קיום הצו (שם היה מדובר בשנים ספורות, ולא ב-16 שנים), מתחם הענישה נע בין מאסר מותנה לבין 6 חודשי מאסר בפועל, שאותם ניתן להמיר בעבודות שירות, ובקנס שנע בין 20,000 ₪ ל-70,000 ₪ בהתחייבות כספית, תוך הפניה לפסיקה רלוונטית.

כב' השופט ג'השאן גם לקח בחשבון שבסופו של דבר בוצעה הריסה של הבניה הלא חוקית ב-1/18, ועל-כן הפחית את שיעור הקנס ל-45,000 ₪.

בעניינו של המשיב, המדובר בשימוש ובאי-קיום צו שיפוטי לאורך למעלה מ-16 שנים, בבניה שלא נהרסה עד היום, ובשטח גדול משמעותית מאותו שטח בעניין ח'טיב, שכן לגבי המשיב - המדובר באי-ביצוע הריסה של 350 מ"ר ובשימוש בשטח זה לאורך שנים.

כעולה מהפסיקה, הרף העליון במתחם הענישה, כאשר המדובר באי-ביצוע צו שיפוטי במשך למעלה מ-16 שנה, ובשימוש ממושך במבנה בשטח של 350 מ"ר בלא היתר ובניגוד לתכנית, הינו גבוה מהרף שפורט על-ידי בית-משפט קמא בגזר-הדין.

16. בהינתן כי המשיב כבר סיים לבצע את המאסר שהוטל עליו בעבודות שירות, אינני מוצאת מקום במסגרת הערעור להוסיף חודשי מאסר נוספים, אולם יש מקום להחמיר משמעותית בענישה, בכל הקשור בשיעור הקנס שהוטל על המשיב, כך שבמקום הקנס בסך 10,000 ₪ שהוטל על המשיב, יחויב המשיב בקנס בשיעור 90,000 ₪, אשר ישולמו ב-24 תשלומים חודשיים ושווים, או 8 חודשי מאסר תמורתו, ואף סכום זה נפסק תוך לקיחה בחשבון שערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם הנאשם.

ככל שהמשיב שילם כבר תשלום כלשהו על חשבון הקנס בסך 10,000 ₪ שפסק בית משפט קמא ינוכו הסכומים ששילם משיעור הקנס שעליו לשלם בהתאם לפסק הדין בערעור, והוועדה תדאג להתאים את שוברי התשלום בהתאם.

אף ההתחייבות הכספית שהושתה על המשיב הינה בסכום נמוך של 15,000 ₪, אין בה כדי להרתיע, וערעור המערער מתקבל כך שההתחייבות שניתן על-ידי המשיב להימנע מלעבור על עבירה בגינה הורשע בתיק זה בתוך שנתיים ממועד גזר-הדין שניתן על-ידי בית-משפט קמא, תעמוד על-סך של 90,000 ₪.

המשיב יתן התחייבות כאמור, בעל-פה, במועד מתן פסק-הדין בערעור, כאמור בתקנות העונשין (התחייבות להימנע מעבירה), תש"ף-2019, וזו תצוין בפרוטוקול הדיון.

17. כמפורט לעיל, ערעור המערערת מתקבל, בכל הקשור בשיעור הקנס, שבו מחויב המשיב, ובסכום ההתחייבות הכספית שהוטלה על המשיב.

יתר הערעור נדחה, ומעבר לשיעור הקנס ולסכום ההתחייבות הכספית, יתר האמור בגזר-הדין של בית-משפט קמא יעמוד בעינו.

ניתן היום, ה' ניסן תשפ"א, 18 מרץ 2021, במעמד הנוכחים.